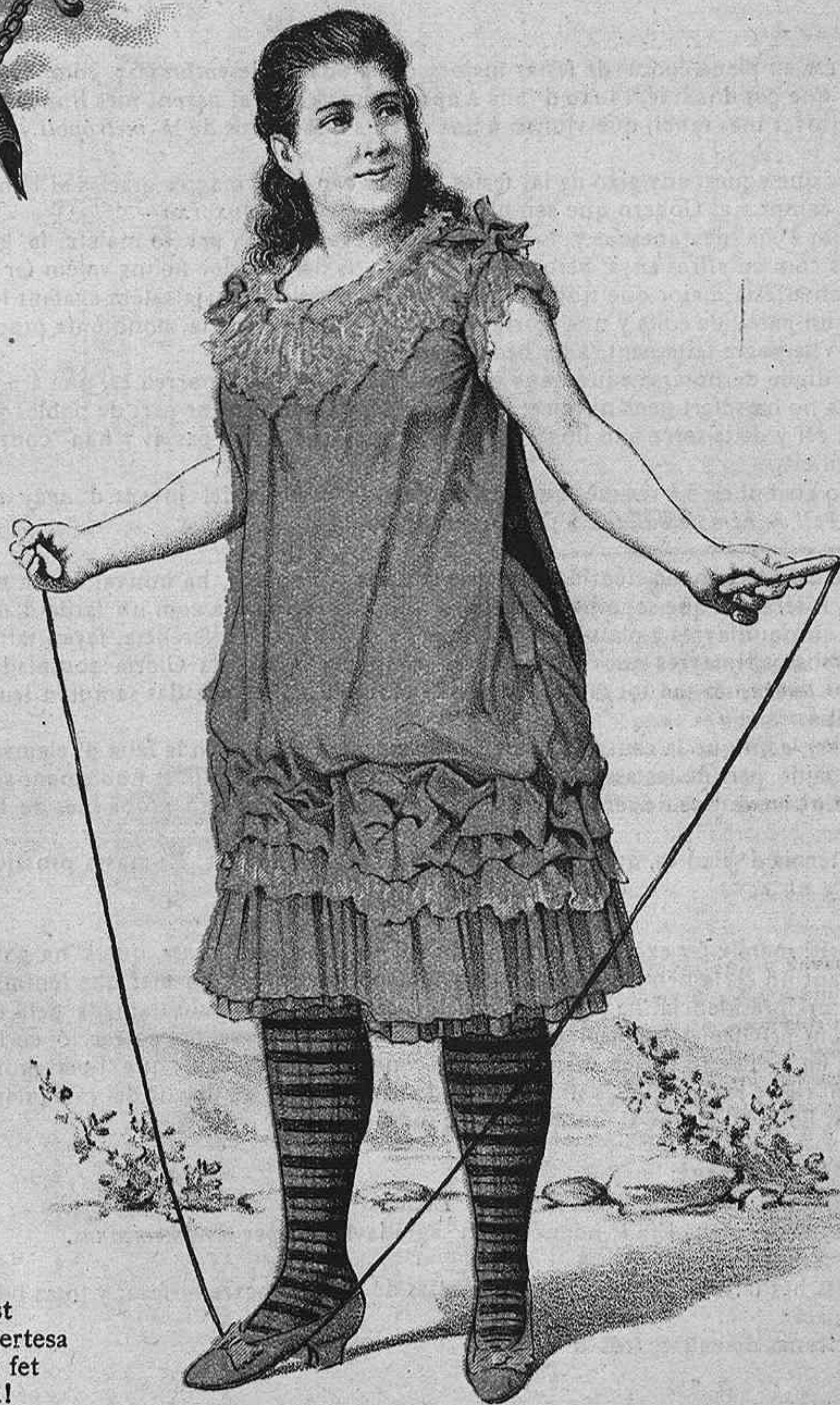

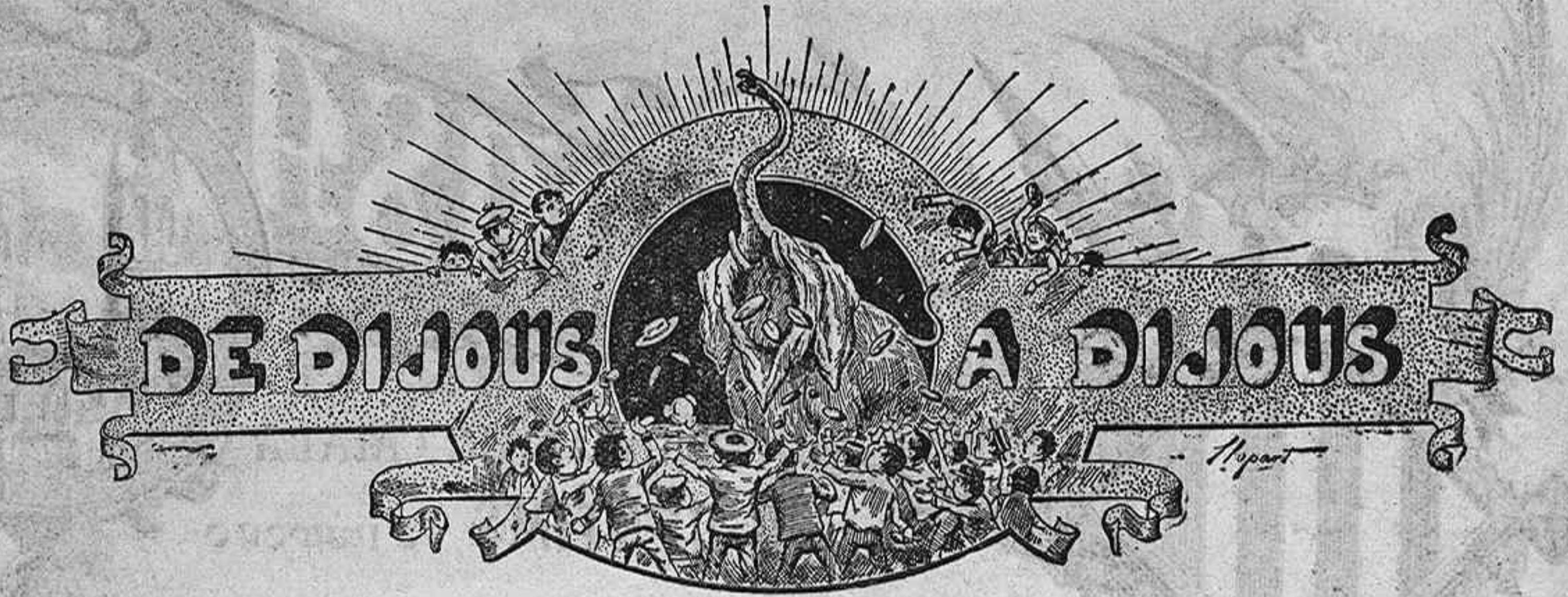
Barcelona 20 de Agost de 1896

Any IX

Num. 416

Ab un *bebé* com aquest
per company, tinch la certesa
de que mes d' un home fet
¡voldria sé á l' infantesa!

ESTÉM en plena época de festes majors qu' ajudan á desembrassar, com cada estiu, nostra ciutat de gent que pot donarse 'l luxó d' aná á apretar una gorra al parent mes llunyá ó á la dida mes vella ó al masover mes ranci, que viuen á uns quants kilòmetros de la *metrópoli* y que ab prou feynas ja 'ls coneixen.

Per mes que aquest any aixó de las festes majors van molt magres, gracias al temps que no fa mes que desgracias en los camps y al Govern que sembla fassi ab lo temps *conxorxa*.

L' humor s' ha desvanescut y 'ls diners s' han evaporat, y, per lo mateix, la gent de fora no pot obsequiar á la de dins com en altres anys; pero com nosaltres, 'ls del interior no 'ns volém fer cárrech de las circumstancias, á la mes petita festa major que trobém en lo Calendari del Pagés, ja estém agafant lo mocador de quadros y embolicanthi un parell de colls y una gorra de visera, 'ns eixim de la monotonía propia de la vida normal y cap á Vilaseca ó Vilamagre falta gent, á fer broma; pagant los altres.

Lo mes digne de notarse aquest any en las festes majors de tot arreu es, que á pesar de la miseria que regna, la ballaruga no ha sofert gens ni mica; la proba es que en la major part de pobles y poblets mes castigats per la malura del cel y de la terra han llogat un envelat mes que l' any passat y han contractat mes *musichs d' augment* (que diuen ells).

Jo no ho atribuheixo á res més que á la fermesa de caracter del jovent d' *avuy dia* que vol justificar alló de: —«Som al ball, y hem de ballar...» ¡Y ben fet que sán!

*
*
*

La febre dels certamens científich-literaris aquesta temporada ha minvat d'una manera extraordinaria, en benefici de la Literatura que se 'n havia arriuat á abusar, treginantla com un fardo d' un poble al altre; pero en perjudici dels quinquillayres y plats-y-ollas que per l' Agost, poca diferencia, feyan talment lo seu *idem* á las espatllas dels infelissos rimayres que 's creman las cellas per' escalar la Gloria somniada; sino que devegadas entre *literats de certamen*, no son tot *glorias* lo que se somnia; moltes vegadas samnian truytas y 'ls hi aixafan alló que pón la gallina.

Aixó apart, com que la causa de la *crissis certamenera* no es sino la falta d' elements pecuniaris, la *crissis bursátil* de la major part de las associacions catalanas que s' han sacrificat noblement sempre pera 'l reals de nostre idioma, es de planye y es de sentir, perque desgraciadament es una proba mes de la estreta situació que estém atravessant.

Conseqüencia d' aixó es, que ningú está per versos, ni floretas. És massa prosáich aquet temps pera festejar la Poesía.

*
*
*

A propòsit: mereix fer excepció notabilíssima del *Ateneo Graciense*, que s' ha posat á l' altura que li correspon, celebrant un certamen presidit per l' insigne poeta catalá, lo primer que tenim, Mossén Jacinto Verdager.

Son discurs presidencial ha sigut lo *cop de gracia* á la conspiració tramada pera ferlo aná á Sant Boy; ja que son clar talent privilegiat, sa inspiració elevadíssima y sa maravellosa correcció en lo llenguatge, demostrats di lluns passat en lo Teatro Lírich, han acabat de convence á tothom de que 'l perseguit sacerdot de *La Gleba*, modelo d' humilitat y resignació, es una víctima de la *grandesa*; un mártir del caciquisme rel-ligiós, etc, etc.

Com mes boig volen que sigui, mes sabi 's torna.

*
*
*

Diálech de la setmana:

—Tú, sarauista: ¿sabs qui s' ha mort? L' *Escalas*.

—Si que 'm sab greu. Era l' home que m' agradava mes per las *americanas*.

—¿Qu' era 'l teu ballador?

—¿Qu' ets béstia! Vull dir que 'n tenia moltes de fetas y encare 'n feya; y totas bonas.

—¿D' alpaca?

—¿Americanas de ballar, trós d' ase!

EPIGRAMA

A n' al mosso que hi ha á casa
vaig dirli:—Ves á ca 'n Moll
y portahi aquets paquets
de part del mestre Codols.
Va ferho, mes al donarlos
va quedar com un mussol
sense dir qui 'ls remetia

y sens dar explicacions.
Al saberho jo, vaig dirli:
—¡Animal, estaquirot,
si tens d' anarhi per bestia
prefereixo anarhi jo!

ARTURO GUASCH Y R.

¡RÉ!

L' altre dia, estant d' humor,
no sabent res, ab franquesa,
vareig rebre de Manresa
una ampolla de licor.

Ab l' envoltori d' espart
tan ben *acondicionada*,
aixís que 'm fou presentada
li vaig doná 'l «Deu te guard»

Jo, que soch dels xicots guapos
per destapá una botella,
vaig demaná á ma costella
que 'm tregués lo *saca-tapos*.

Barrinantli, *luego*, 'l cap
á la botella, es sabut
qu' es qüestió de mitj minut
l' arrencarli sencé 'l tap.

Dit y fet: al ensumarlo
y notar tan rich aroma,
volguent pendre 'n una *toma*,
vaig dir:—¡*Nadal* hém de tastarlo—

Com no hi ha, quan á mí 'm topa,
qui mes prompte s' aconsoli,
al veure qu' era alló un *oli*...
vaig omplirne bè la copa.

Y si no sigués qu' embrolla,
lo beure massa, 'l cervell,
m' hi haguera ¡vatúanell!
amorrat á raig d' ampolla.

Jo, d' entussiasme tot plé,
mitj perduda la *xaveta*,
miro 'l nom de la etiqueta
y, atónit, lleigeixo: ¡¡RÉ!!

¡Oh, Leu! Un licor tan fi,
tan ben deixat, superior,
tan riquíssim; un licor
que ab tots ¡tots! pot competí,

y no pendre 's la molestia
de posarli ALGO, per nom,
es, al pensar de tothom,
un *alarde* de modestia.

Valguent tota la moneda
dit licor, RÉ anomenarlo,
no ha fet mes que... *rebaixarlo*
son padrí RAMÓN SAULEDA.

¿Qué vol dir RÉ? Semblant mot,
tractantse d' un licor tal,
es un grós insult... ¡formal!
¿Cóm s' entén RÉ?, si ho val TOT?

Lectors meus: en bona fé
que—ho sostinch y m' hi faig fort—
si fins l' hora de la mort
voleu viure, bebéu ¡¡RÉ!!

PEPET DEL CARRI.

Tenim lo gust de participar á las societats re-
creativas y á tota classe de centres de poblacions
ahont tinga de celebrarse festa major, que hem
acabat de confeccionar en nostres tallers, un as-
surtit inmens de artístichs cromos, desde 'ls mes

FESTAS MAJORS

CRÓMOS NOUS

senzills y económichs als mes preciosos y elevats de preu, propis pera

PROGRAMAS, INVITACIONES, TITOLS de SOCI, de FORASTER y de ABONAT, etc., etc.

CARNETS DE TOTES CLASSES

LITOGRAFIA BARCELONESA de RAMON ESTANY, 6, Carrer de Sant Ramon, 6

Cantarellas

Boy ballant ab tú, d' aprop
vaig poguer mirar ta cara,
y vegí que la tenías
mes peluda qu' un gos d' aygua.

J. VILLÁ Y X.

Te dech, noya, ma esperansa,
ma ditxa y mon porvenir
y deu naps que vas deixarme
per ferme un *traje* d' estiu.

LLUISET DE LA FIGA.

FAULETA

DEYA á sa mare
l' hermosa Lola:
—Mareta meva,
estimam forsa;
no m' abandonis,
no 'm deixis sola.
La mare deya
ab veu melosa:
—Filleta meva,
ja sabs de sobra
que al roser deixa
l' altiva rosa;
lo rosé á n' ella...
¡may l' abandonat!

Ara, filleta,
pensa una estona
y 'l qüento aplicat
del rosé y rosa.

AGUILETA.

ESQUITX

Si la má vaig demanarte
no fou per amor, t' ho dich;
fou... per vèndrem l' anell d' or
que duyas en lo dit xich.

PAU PLÁ.

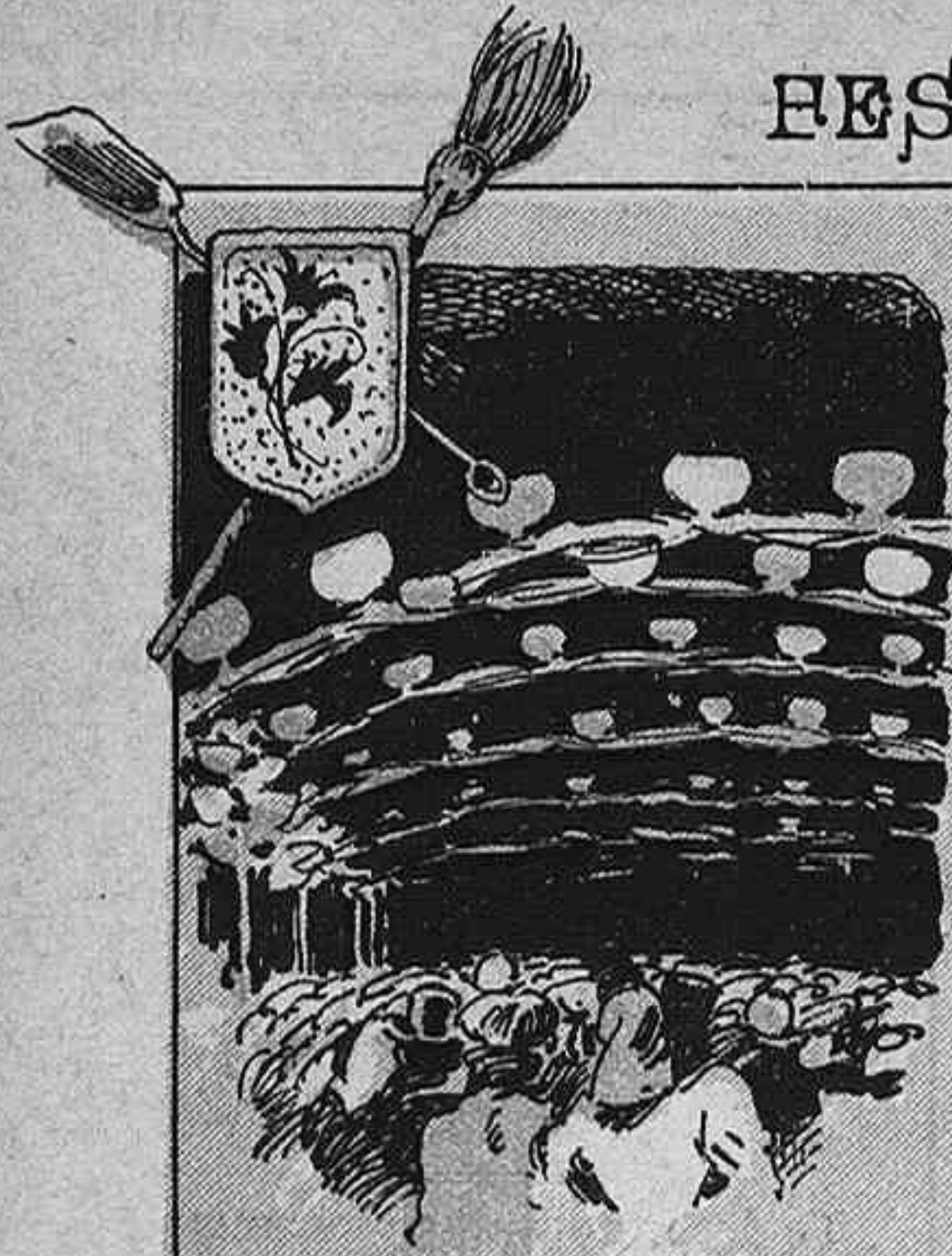
REBROT

Qu' ets *passadora* vas dirme
l' altra nit en una casa.

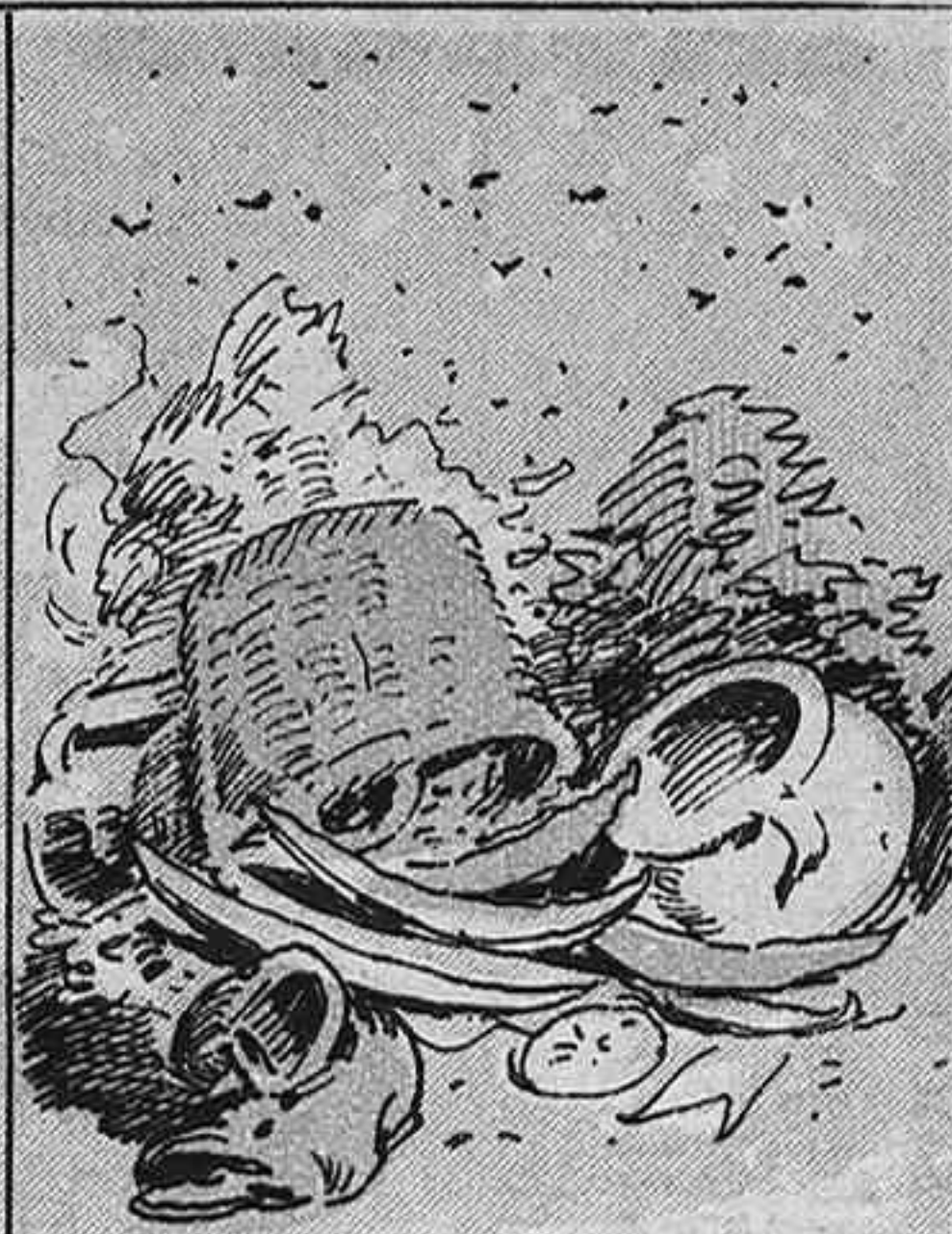
Surtint de nits, ja ho comprench,
passas com moneda falsa.

B. MONTAGUT.

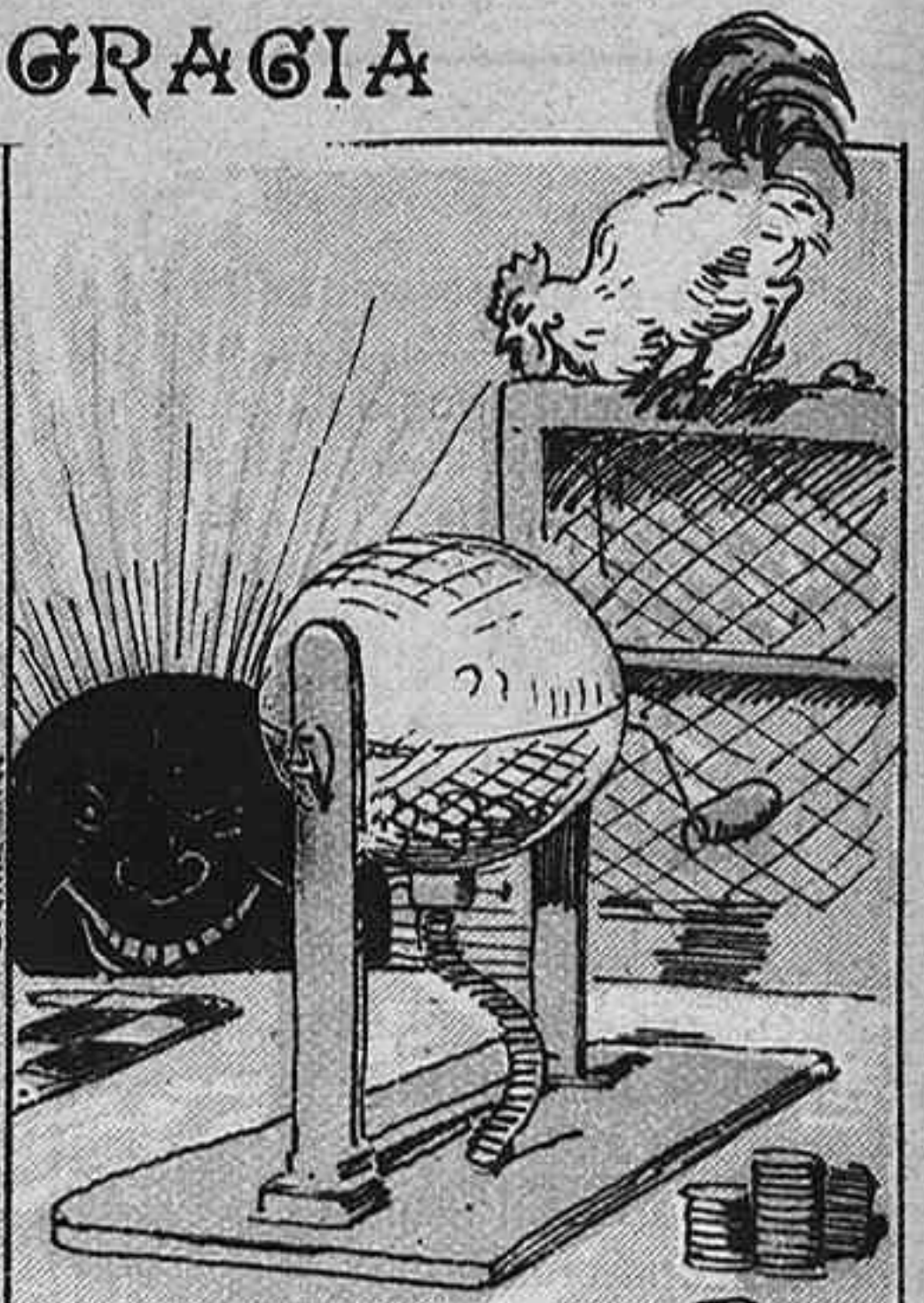
FESTA MAJOR DE GRACIA

Adorno del carrer *Gran*.

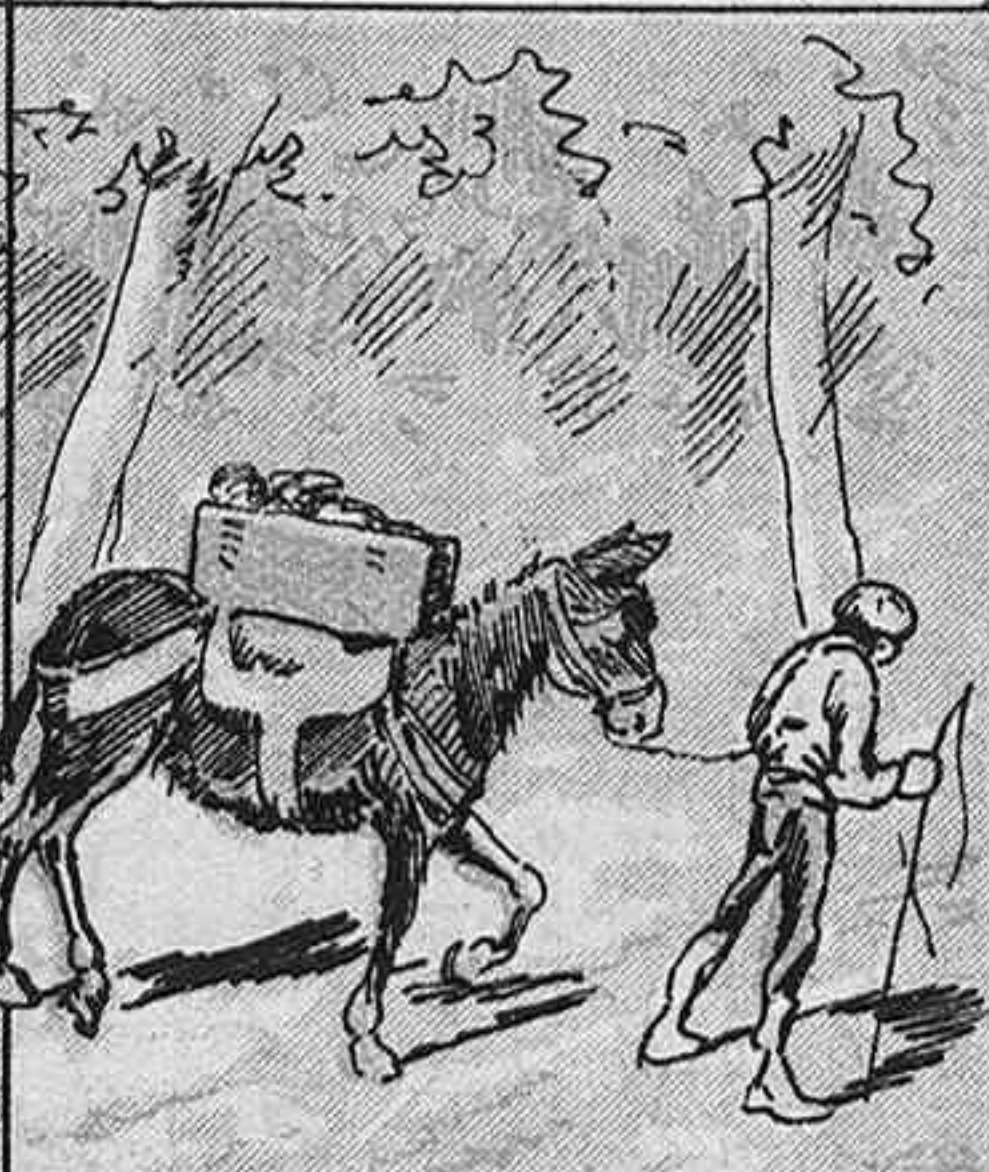
Adorno de 'ls demés carrers

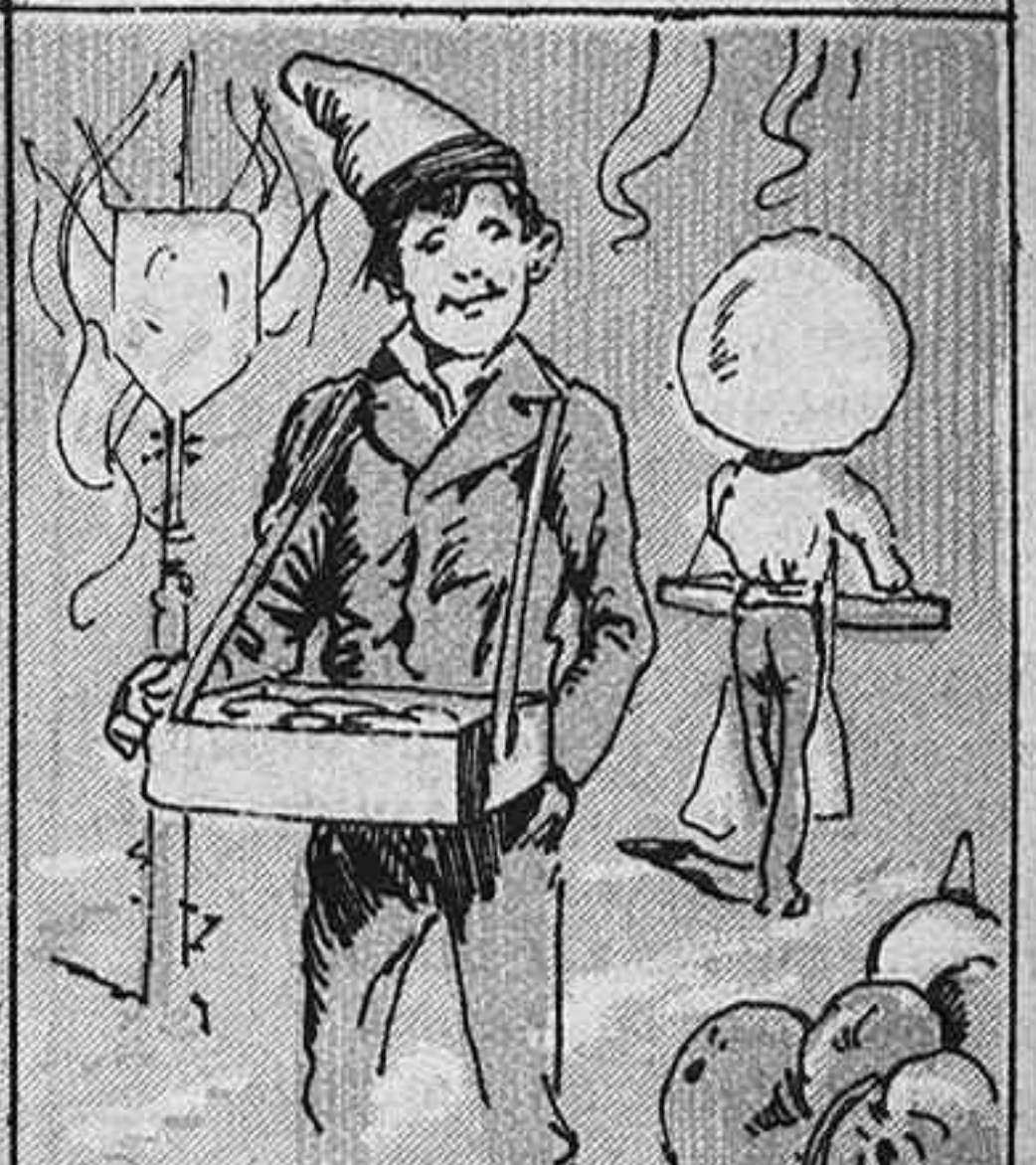
¡Peléulo al pobre Peret!

Exhibicions obligadas
de festas majors.

Idém de *lienço*.

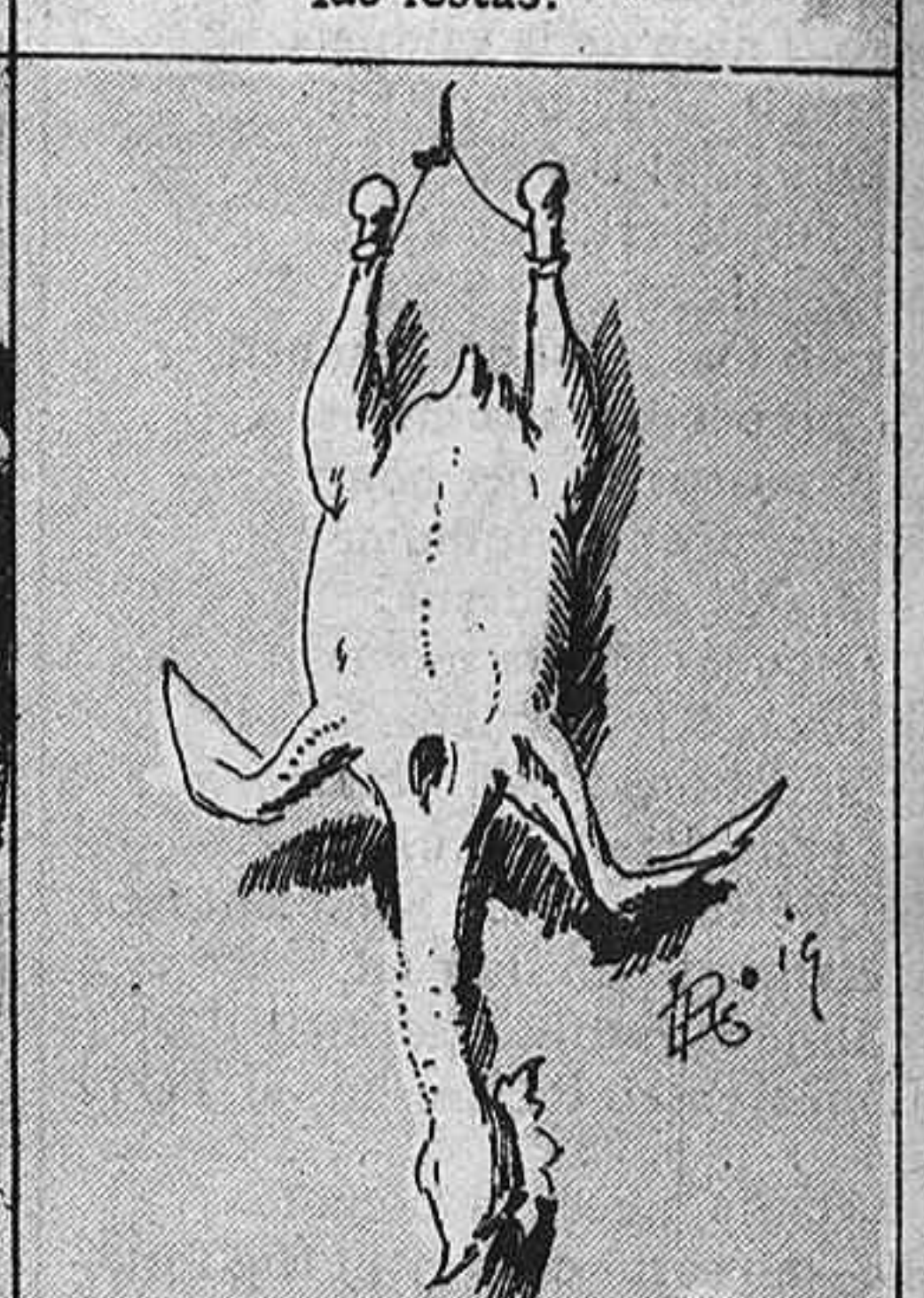
Los encarregats d' *endolcir*
las festas.

Los encarregats d' *armonisarlas*

Las verdaderas *festas*... majors
ó menors (segóns 'ls cassos).

L' únich que sempre *pa-*
ga la festa, á tot arreu.

LA CLAUSURA DE LA VEDA

Don Corneli, está content
perque havent finit la veda
fará una gran mortandat
de perdius, conills y llebras.

Y en Lluiset, son dependent,
no hi veu de cap ull, puig sempre
que l' amo surt á cassar ..
ell fa d' amo... ab la mestressa!

L' Ambrosio recién surtit del hospital y la
Gregoria, recién baixada del poble, que se 'n
van á inaugurar la clausura de la veda.

Apertura de la cassa

MASSA BON COR

NYACH! ¡Nyach! ¡Nyach! ¡Nyaaach! (*Dolorosos y prolongats grinyols d' un gosset d' aygua*).
—¡Cafre! ¡Fassimho á mí lo que ha fet al gos!

—Tóquim un tall de bacallá, com ell, y ja veurá com de la puntada de peu que li enjego l' envío á la lluna.

—¡Apa, maco!

—¡Tóquim un tall del plat, y ja pot prepararse per' empendre 'l viatje!

—¡Ja m' agradará veureho! ¡Tinguí! (*Agafa un tall de bacallá y se 'l porta á la boca*).

—¡Donchs, tinguí y tinguí! (*Se sent una plantojada horrorosa acompañada d' una puntada de peu mes horrorosa encare*).

—¡Ay, que 'm matan! ¡Socorro! ¡Ay! Ay! ¡Aaaay! ¿Qué havía passat?

Senzillament: L' Arcís calcinayre s' estava, com fá sempre que la calor apreta, sopant al peu de la porta, servintli de taula un tamboret, qu' ab prou feynas podia encabir en son assiento á un plat de terrisa que contenia uns quants talls de bacallá en xanfayna y á una porrona de broch curt, pero lliberal, que guardava en lo seu ventre dos porrons ben complerts de ví del Priorat.

Y vet' aquí, qu' un moment que 'l calcinayre se trobava xerrica que xerricaris, com si anés á dormir-se, va acostarse al tamboret un gossot negre y pelut, atret per l' agradable oloreta de la xanfayna, y sense demanar consentiment al Arcís, va apoderarse d' un tall de bacallá; pero 'l calcinayre que va sentir bellugar lo plat de terrissa, va baixar depressa la vista, y al reparar en la agressió, agafant al gos pe 'l coll, va llensarlo com una bala á la paret del devant, continuant després lo trago interromput com si tal cosa.

Lo gos va posarse á grinyolar desesperadament, y un jove de patilletas raquítics y cos escanyolít, que va presentarse, com per encantament, donant un tremendo cop de bastó á las potas del tamboret del calcinayre, va cridar ab veu aflautada, dirigint una mirada provocativa al Arcís, lo que ja hem dit al comensar:

—¡Cafre! ¡Fassimho á mí lo que ha fet al gos!

Lo resto de la disputa ja la coneix lo simpátich lector.

Lo que ignora encare, es que lo jove escanyolít, que 's deya Angelet, com tots los joves escanyolits, va anar á caure demunt del gosset d' aygua que s' estava revolcant al mitj del carrer, tan estomacat com la pobra bestiola.

Los honrats vehins del carrer de ca 'l Arcís, acudiren presurosos al lloch de la desgracia, y mentres las donas desplegavan un carinyo maternal pera

cuydar al pobre *quisso*, los homes aixecavan al Angelet—qui de resultas de la cayguda presentava un nas com un *montgolfier*—y ab agullas de cap reparavan los desperfectes dels darreras dels pantalóns de la desgraciada víctima.

Al cap d' un bon rato, quan ja l' Angelet y 'l gos d' aygua havian sigut conduhits á una portería y re vestits d' árnic, atret pe 'ls crits del públich y 'ls gemechs dels pacients, va arribar al siti de la ocurrencia l' autoritat en forma de *Xanxes*.

—¡Silencio, señores! ¿Qué ha passat?—va cridar lo municipal dominant la confusió.

—¡Un asesinato!—va contestar una llevadora.

—¡Verche Santa!

—¡Sí, señor, han hecho *malbien* á este gos y á este joven, que los han dejado como nuevos!

—¡Pero, señora, por el amor de Deu; aquí no hay asesinato ni cosa que lo valga. Veo que 'l gos y 'l joven encare bellugan. Bueno ¿qué ha passat?

—No lo sabe *ninguno*. Las victimas no han podido esplicarse...

—El gos ya me figuro que no habrá dicho res; pero este joven...

—¡Ay, pobrecito! ¿No vé usted que está tremolando como la hoja en el árbol? Si hace diez minutos que nos agarra un desmayo detrás del otro.

Al arribar en aquet punt del diálech, va sentirse un xisquet esgarrifós al carrer y desseguida uns plors capassos d' eternir á un difunt.

Era qu' una vehina havia entérat á una pobra dona qu' anava buscant á un gos d' aygua, negre y pelut, que se li havía escapad, de que sens dupte 'l trobaria á la portería del n.º 6 ahont estava á punt de fer l' útim badall junt ab lo seu amo.

La mestressa del gos, creyent que de aquella feta anava á perdre á la Linda y al home de casa, va corre com una boja á la portería, cridant aixís que va arribarhi: «¡Los vull veure! ¡Los vull veure! ¡Venjansa!» y sense fer cas del municipal que li deya: «Sosseguis, que no ha sido res, señora» va obrirse pas per entre 'l grupo, cayent de genolls sobre 'l gosset d' aygua, al qual va petonejar y regar ab llágrimas tan amargas, tan amarguíssimas, qu' al rébrelas la Linda sobre 'l seu morro, va fer una extremitut d' asco.

Després la pobra dona, va veure al Angelet ajegut de boca terrosa sobre quatre cadiras, y sense que ningú pogués contenirla, va abrassarlo per la esquina, fentlo bellugar com un ninot de cartró, esclamant al mateix temps: «¡Rey de casa! ¡Me deixas viuda quan menos m' ho pensava!

A causa del fort sachsejament va tornar l' Angelet en sí, y creyent qu' era l' autora dels seus días que venia á consolarlo en aquella anguniosa situació, va penjarse al coll de la mestressa del gos y, petonejantli 'l front, va dirli ab veu apagada: ¡Mare! ¡Mare del meu cor! ¡Jo 'm moro!

Y ab gran assombro dels presents, aquella dona va exclamar donant una empenta al Angelet, que 'l

va fer caure novament sobre las cadiras: ¡Y ara, qué vol aquet bacó?

—Dispenseu, me creya qu'erau la mare—va dirli 'l'xicot, tornantse á aixecar ab pena.

—Bueno ¿qué ha passat?—va preguntar allavors lo municipal á l' Angelet.

—Que 'l calcinayre de la cantonada, qu' es un bárbaro, m' ha posat com veuhen, perque hi surtit en defensa del gos...

—¡Pillo!—va dir la mestressa de la Linda, enseyant las unglas, com si tingués al devant la cara del Arcís.

—¡Cállese usted, señora? Diga usted joven ¿el gos es el que hay aqui estirat?

—Sí, señor.

—Pues, recójalo usted, y andando.

—Pero ¿qué vol qu' en fassi del gos?

—¿No es suyo?

—¿No, señor?

—No, señor municipal; es mio.

—¡Esto es un bullit! ¿No acaba usted de decirme que ha salido en defensa del gos?

—Sí, senyor, perque aqueix murri de calcinayre, l' ha estampat á la paret, perque se li havia menjat un tall de bacallá. ¡Mal ánima!

—Poch á poch, joven, no puedo permitir que devant meu se insulte á ningú. Otra vez aprenderá usted de no ficarse donde no le demanan. ¡Lo que no 's cogui para usted, dejelo cremar!

—M' hi he ficat perque tinch massa bon cor; perque quan atropellan á una bestia, 'm sembla que m' ho fan á mí.

—¡Vacha! ¡Prou!

—¡Ah! ¡no, senyor! La obligació de vosté es agafar al calcinayre.

—¡Otra feyna hay! Si no presenta usted una instancia al Juzgado, ya puede esperar sentat.

—¡En donaré part al *comandante!*

—Déle usted expresiones y tot, si quiere. ¡Que no le agafo, vaya!

—Pero ¿per qué?

—Perque—va respondre ab veu molt baixa lo municipal para darle gusto á usted, no quiero perder lo pá meu, de la dona y de ocho chiquillos. El señor Arcís.. el calcinayre... ¡es el alcalde del barrio! ¡Vetho aquí...

D' aquesta feta, l' Angelet s' ha donat de baixa en la Societat Protectora d' Animals, de la que era distingit membre, y ha promés no ficarse may mes en camisas d' onze varas.

A. GUASCH TOMBAS.

LLAGRIMOSA

La lluna, moltes nits veig entre núvols com dona misteriosa que s' amaga; y sa cara esblaimada, talment sembla, que va escampant pe 'l mon un doll de llágrimas. ¡Quants colps aquesta lluna magestuosa banyant de llum. l' inmensa volta blava, m' ha sorprés á deshoras de la nit llensant per tú las queixas mes amargas!

LLUIS G. SALVADOR.

Bibliografia

La casa editorial Espasa y C.^a ha tingut la amabilitat de remétrens un exemplar de la *Gramática de la llengua Catalana*, per D. Antón de Bofarull y don Adolf Blanch, que dita casa ha tingut l' acert de reimprimir. Poch podém dir, respecte d' un' obra tan coneguda y estimada, com dita gramática, que ja no estiga en la consciencia de tothom. 'S tracta d' un llibre que desde fa molts anys es considerat sino com la única, com una de las autoritats en la materia. En las planas d' aquet llibre, dugas generacions hi han après d' expressarse y escriure en catalá, y per xó es molt de agrahir pe 'ls qu' estimém nostra llengua, la iniciativa dels Srs. Espasa y C.^a

Recomeném als nostres lectors y sobre tot als nostres volguts col·laboradors la esmentada *Gramática*.

* * *

ANUARI CATALÁ recopilat per D. J. Umbert—Any III. Fa ja algún temps que varem rébre aquesta obra y á dretas hem deixat de darne compte, á fi de que altres companys de premsa ho féssin primer. Coneixém al Sr. Umbert per massa susceptible, ja que altres anys, prengué á mal alguna indicació que li ferem ab la mes bona intenció y, per aquet motiu, hem preferit enguany que fóssin altres 'ls que l' acoasellessin de primera má.

Tota la premsa casi, ha donat ja son parer sobre l' *Anuari* y tothom ha dit en sintesis lo mateix: Que la idea es bonica, que 'l desprendiment, bona fé y perseverancia del coleccionador son laudables... pero que lo únich qu' en l' *Anuari* en qüestió, hi está de mes, es la ploma del Sr. Umbert.

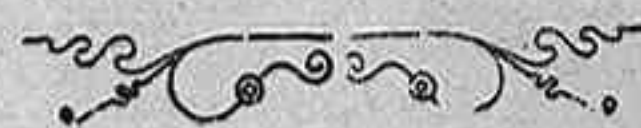
Aixís, donchs, creyém qu' aquet senyor ja no será tan susceptible com l' any passat, si li aconsellém fent coro ab la majoria, que com á crítich... s' endressi.

Lo Sr. Umbert té una noció pueril y falsa de lo que deu ser la crítica, y sobre tot lo Sr. Umbert 's fica á crítich, quan ni per criticat serveix, puig ni llegit pot ser ab serietat!...

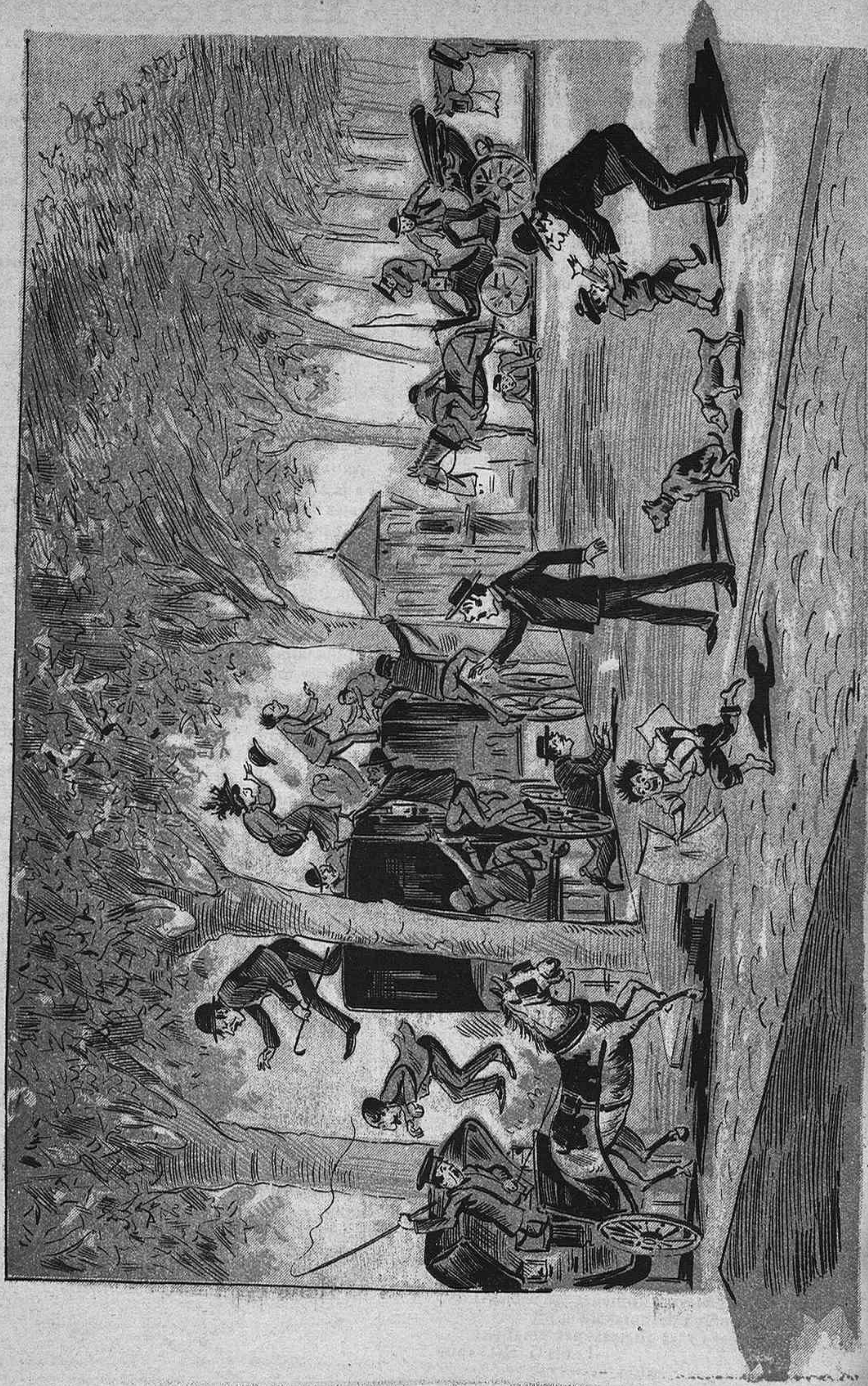
Lo coleccionador del *Anuari Catalá* ignora (posat á ignorar lo mes essencial per' escriure) qu' existeix un art que se 'n diu «Gramática» y qu' eixa Gramática es la base de la Retórica, que la Retórica porta al coneixement de la Literatura y que la Literatura acompanyada ab l' Es·tética educa 'l gust pera llegir ab fruyt y pera discernir lo bó y lo dolent, qu' es lo que constitueix la Crítica. Mes no pot ser *crítich* ni darse ínfulas d' *autoritat*, qui no ha saludat per las escubertas solzament la base de tot: la Gramática ¡Qui trepitja l' Analogia, desconeix la Sintáxis, 's burla de la Prossodia y fá llengüas á l' Ortografia!

Y ara 'l senyor Umbert 'm dispensi, pero faria santament y s' estalviaria mes d' una *corrida*, si, (de no estudiar molt y bè) 's reserva sozament per l' *Anuari* del any próxim l' «Índice d' au or».

¡Es o únich que pot ser ab profit, sempre que no mes 's limiti á copiar ab bona lletra y ab tota pulcritut lo que 'ls respectius autors escriguin!

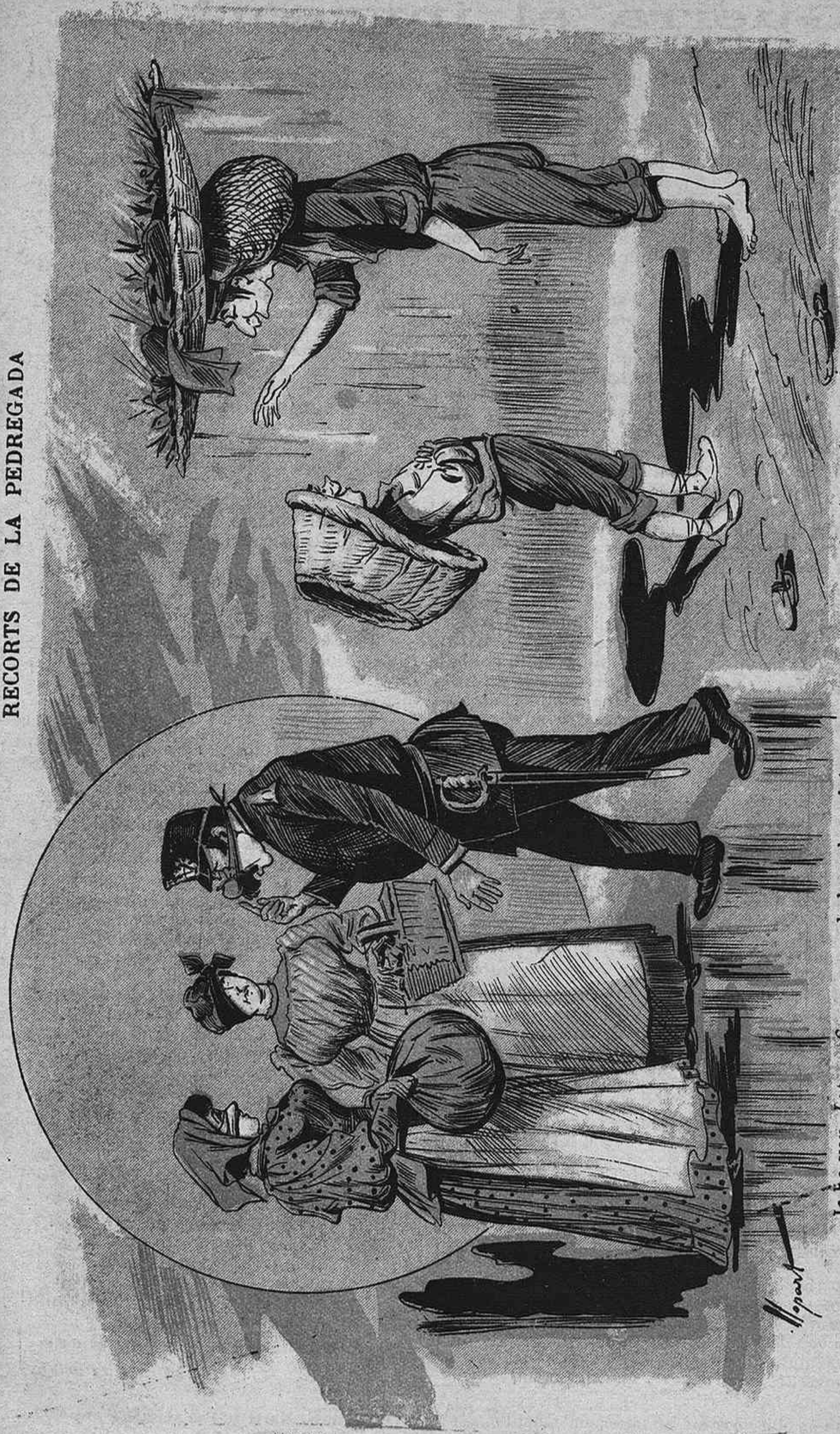

ENGRUNAS D' AGTUALITAT

Are no 's vagin á creure que aixó es lo saqueitj d' un convoy pe 'ls indios de la California. Res d' aixó. Lo que m' hi proposat es darlos una idea de la gimnástica que haurán de fer los barcelonins per atravesar la Ramba. Aití aviat sembrarà la sucursal d' un Circo Equestre. Senyó Nadal: ¿No podria senyalarlos al tras paradas á las privilegiadas empresas de cotxes de puny?

RECORTS DE LA PEDREGADA

—Ja ho veu, *Lopas*. ¡Son gangas de la pedregada! La Catarina ab l' ull inflat y jo plena de xiribechs.

—Esto no es res. Aquí teneis á mi tarota que durante cinco minuts aguantó las descargas en la Plaza de Cataluña.

—A mí va salvarme lo cove de portá 'l pá.
—Donchs, á mí aquet que tragino. Aixó sí: al arribar á la Pescateria hi portava un pam de pedra y al destapar la sardina ¡la vaig treure tota esmicolada!

Llopart

¡Guerra al invasor! (1)

A LAS MARES CATALANAS

¡MARES las que teniu fills
y voleu dals'hi carrera,
y busquéu per ells, un art...
que 's puguin guanya las *béssas*!
¡Bonas mares que somnieu,
pe 'l qu' es sanch de vostras venas
la toga del advocat,
ó del metje la llanseta,
ó l' arada del pagés,
ó del artesá las eynas...
Si mireu vostres profits,
cal que us en torneu enrera,
perque la gloria y l' *arjant*,
l' estimació y l' respecte,
ja no son pe 'l bon pagés,
ni pe 'ls advocats, ni 'ls metjes,
ni son pe 'ls treballadors,
ni son per la gent de lletras!...
¡Avuy la gloria y profit
van penjats d' una *treneta*!...
¡avuy qui guanya dinés,
fama y bon nom... es no més
—la gent que porta *coleta*!

O sinó... veniu ab mí
de passeig... Som á la Rambla...
transitan amunt y avall
personas de totas classes...
Allí 's veu l' artista insigne
qu' ompla de gloria á la patria,
l' advocat que s' ha fet vell
defensant la vritat santa,
lo metje que no mes viu
per lo benestar dels altres,
l' escriptor qu' ab sos dictats
ompla de claror las ánimas,
lo soldat que porta 'l pit
acribillat per las balas
y l' obrer... l' humil obrer...
¡qu' es lo soldat de la fábrica!
Donchs... tots ells, no lograrán
del públich una mirada...
y en cambi, vindra un *tipet*
afeytat, de ignoble cara,
barret ample y cos cenyit...
y... ¡assenyalantlo ab lo dit,
la gent enfabada 's para! ..

Y per qué?... ¡Perque es *torero*!
¡Perque porta una *queta*
en comptes de dú una qua...
allí ahont s' acaba l' esquenat...
Era un gandul... un perdut;
no coneixía una lletra...
¡flor crescuda entre 'ls bordells
ó entre 'l llot de las tabernas!
Tenía ambició y orgull;
l' ánima com suijé, negra;
la carnadura de gos;
y estupidés tan superba,
que per sé un burro... ¡no mes
li faltavan las orellas!
Donchs, un ser tan ben dotat,
encegat pe 'l mal exemple
d' altres mil, va convertir

la seva qua .. en *coleta*!
¡Va mastegar lo *caló*
prostituint la seva llengua;
y va llensarse al toreig
com qui al mar, de cap, 's llenza
y reforsant son *valor* (1)
ab esprit de ví y licor...
—¡tingué una acullida inmensa!

Y ara ja 'l veyeu!... tothom
li obra pas; tothom se 'l mira...
Está gras, va ben vestit,
cor que vols, cor que desitjas...
Los senyors que van ab ell,
son gent noble, ó gent molt rica
que s' aixamplan y s' estoban,
quan 'l *torero* se 'ls mira.
De regalos y presents,
n' hi fan tants, que ni s' hi fixal...
Reb cartetas tot sovint
de *marquesas* que 'l convidan...
y guanya en fi... ¡Vint mil rals
(ó mes si vol) per *corridal*!
Apart d' aixó... si tingués
un fracás... ¡Quanta desdixta!
¡Tothom llensaria plors;
'ls diaris tots parlarian
del percans... ¿Y si 's moris?
¡si 's moris! ¡quin dol hi hauria!
¡Quins planys y quin sentiment!
¡Una estatua... un monument,
—per suscripció s' alsaria!

¿Y no ho sabeu tot aixó,
de quin modo 's logra, oh mares?
'S logra senzillament
no tenint pór á las banyas...
'S logra cubrint lo cos
d' antiqüelas d' or y plata,
y reganyantlo al compás
d' una bullanguera *marxa*!...
'S logra pujant al llom
d' un pobre caball, qu' aguanta
tapat d' ulls, lo cop del mónstre
que li buyda las entranyas,
y.. ¡rebut tota la *xeixa*
si molt convé, en plena cara!
'S logra clavant al mónstre,
dugas eynas primas, llargas ..
¡ab exposició de ferse
un *set* al miij de las calsas!
'S logra en fi, ab un estoch
que 's clava, donant grans passas
ab la seva part de ball...
y .. ¡pujant luego á caball
—d' una colla de *ganassas*!

'M direu qu' aquesta feyna
exigeix gran valentía...
¡oh no ho cregau!... No mes vol
no estimar gaire la vida...
Lo soldat qu' exposa 'l pit
á las balas enemigas;
la monja qu' en l' hospital
lluyta ab la mort, dant sa vida;
lo mariner valerós

que per mars revolts camina;
lo metje qu' als empestats
sense pó, 'ls remeys prodiga
y ¡fins lo manobre humil
que s' exposa en la bastida!...
¡eixos son valents, son braus!
perque 'l móvil que 'ls anima
es lo benestar del próxim...
¡Pró 'ls *toreros*... valentía!
¡No ho cregau!... lo dels *toreros*
es mercadejar la vida;
es posar preu á la sanch...
y aixó, ab una mantellina
's logra senzillament...
puig tothom es molt valent
quan 'l ví l' encalabrinal

Aixís, donchs... Ja ho sabéu bé,
oh mares de nostra terra!
Si voleu que 'ls vostres fills
guanyin á sachs la moneda...
que tothom 'ls hi obri pas...
que 's fassin ab la noblesa...
y que d' ells se 'n parli molt...
¡no 'ls deu cap art, ni carrera!
¡Dediqueulos al toreig;
feu'os creixe la *coleta*;
enseñeulos 'l *caló*;
porteulos á la taberna
que 's vagin fent ab l' *espirit*
ja qu' esprit 'ls ha de neixel...
Després d' aixó, 'ls enfardeu
dins d' un gech plé d' antiqüelas,
y porteulos al *Torin*,
aprop d' eixas senyoretas
y al costat d' eixos xicots
noys com ells, que ja s' ensejan
en l' ofici dels *valents* (2)
mercé á pares... ¡mes dolenis
que las *fieras* que torejan!

Mes si acás las que 'm llegiu
sou mares y no madrastras...
Si estimeu com es degut
al fill de vostras entranyas ..
¡no 'l porteu pas al *Torin*,
qu' es *canyet* de carn cristiana!
¡Aparteulo dels companys
si aquets companys volen *banyas*!
¡Aborriuli una costum!
tan repugnant y tan bárbara;
¡Maneuli que si per cas
d' un *torero*, al costat passa,
ab fástich n' aparti 'ls ulls
y giri á un cantó la cara!
Feuli entendre finalment,
qu' aquesta costum selvatje...
¡no es silla de Catalunya!
¡no es nascuda en nostra Patria!
¡Es un bort que no 'l volém!
Si en las terras castellanas
fan un Deu de un... *mataor*
¡que se 'ls quedin tots! ¡Millor!
A Catalunya... ¡ni ganas!

M. RIUSC.

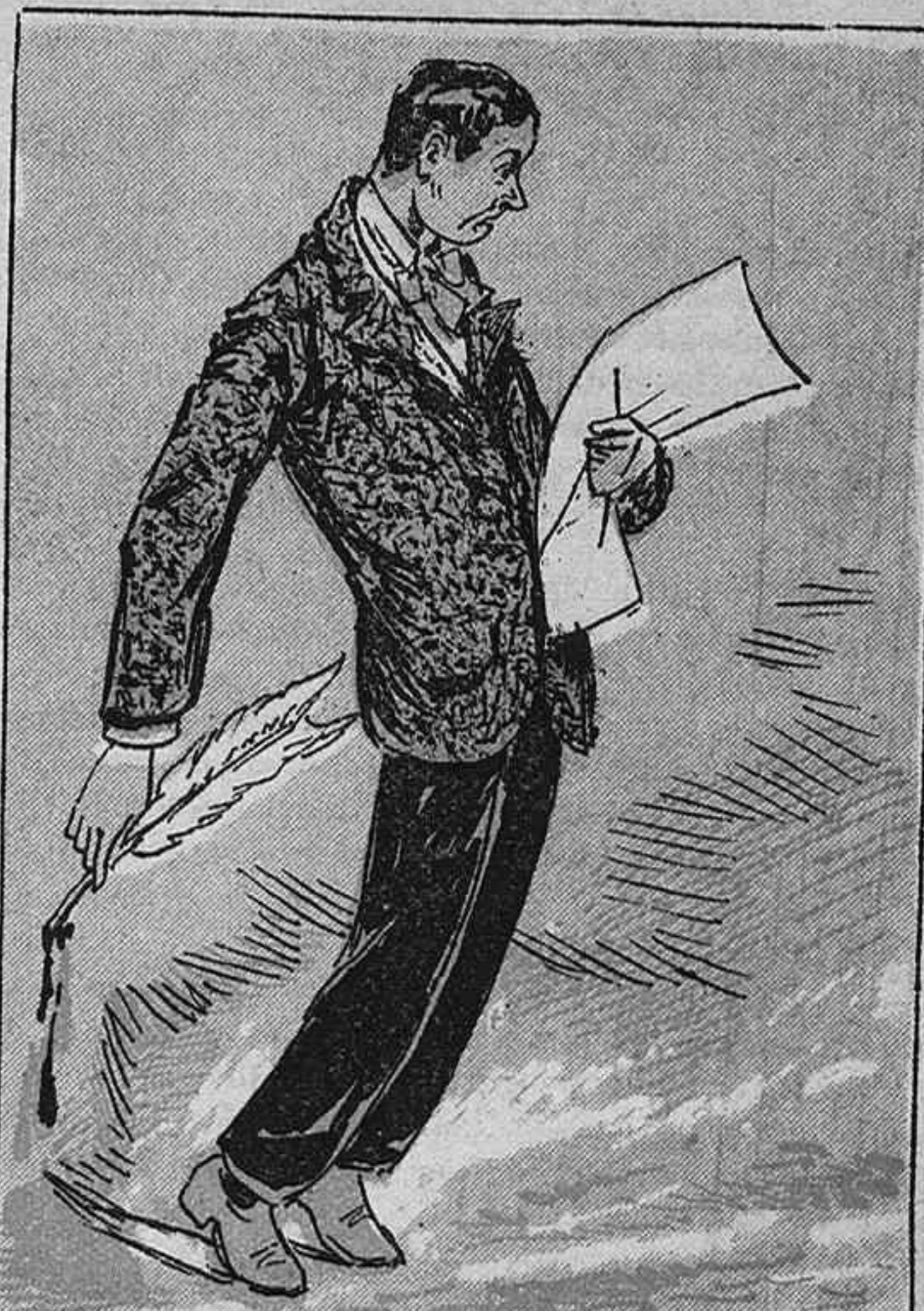
(Marian Escriu Fortuny)

(1) Premiada ab un objecte d' art, en lo certamen del FOMENT MARTINENSE de S. Martí de Provensals, l' any 1894.

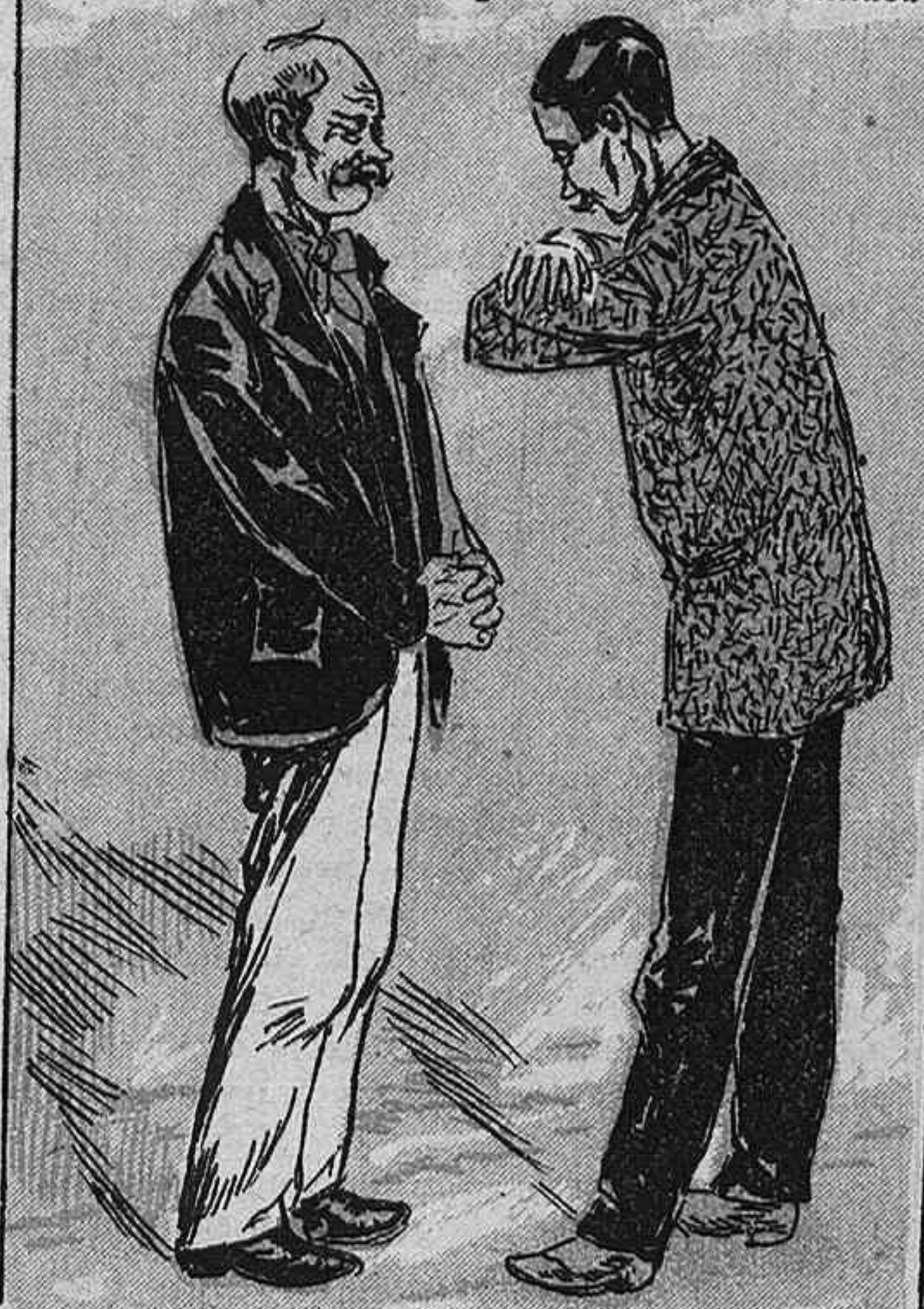
EXÁMENS MUNICIPALS

—¡Gran Deu!... al pensar ab l' exámen ja tremolo... N' hi ha un de la Comissió que 'm mira ab mal ull, sense recordarse ¡l' ingrati! qu' al copiar l' acta poso sempre qu'ell parla: «Aplausos en las tribunas».

—¡Que mirol! Jo mateix presento la dimissió de broma... Pero... ¡y si fós de veras!...

—Ja ho ha vist... 'ns han fet dimitir...
—¡No s' espanti, home, que no será res...! Aixó es un ensaig pe 'l día de demá que convingui.

—Un de la Comissió al llegir lo meu treball, se 'm gira furiós y 'm diu: —¡Hombre «honor» con ache! ¡Este está de más aquí! — Y ¡m' han clavat 'ls quartos!

MEMORIOS

NOVETATS

Ja han sortit las llistas de la companyia, que resultan las que varem anunciar en la passada setmana.

Los preus son reduhidíssims, de manera, que 'l d' entrada general serà de 2 rals; per lo tant, desitjariam que 'ls esforços que fá la Empresa Elías se vejessin degudament recompensats.

GRAN-VIA

Entre 'l repertori de la celebrada tiple Sra. Galvani, se ha representat *Un viaggio in Africa*, opereta casi desconeguda de nosaltres, ja que se n' havian donat pocas representacions en nostre teatro Principal quan debutá la companyia Franceschini. L' éxit que ara ha tingut, es lo que 's mereix la obra mes desdixada de 'n Suppé, que en honor á la vritat, acredita poch sa importancia musical.

També hem sentit *Fatinitza*, qu' es lo revés de la medalla respecte l' obra anterior.

Hi ha en porta, *Pasqua Fiorentina*, *Il barbiere di Siviglia* y *Las dos princesas*, aquesta en espanyol.

La variació que casi á diari sofreix lo cartell, 's fá mereixedora á la extraordinaria acceptació que ha lograt aqueixa companyia, puig casi totas las funcions se comptan per plens.

NOU RETIRO

Durant la passada setmana s' ha reproduhit las principals óperas que en lo transcurs de la temporada han lograt millor éxit, entre ellas *Gli Ugonotti* y *Gli Amanti*; per lo que no es d' extranyar que 'ls plens encare estiguin á l' ordre del dia.

Hi ha en estudi la preciosa ópera del malograt Bizet *Il pescatore di perle*, que tan extraordinari éxit obtingué en nostre Liceo quan s' estrená, sent sumament agasatjats los artistas que prengueren part en lo desempenyo, y en la que hi figurava 'l baritono Sr. Carbonell, artista qu' en áquet teatro també hi pendrà part.

CONCERTS D' EUTERPE

Diumente passat tingué lloch l' octau concert, ab un plé á vessar, motivat sens dupte per la novetat de la pessa coral dels Srs. Roure y Goula (pare) *Tirant l' art* que obtingué un éxit extraordinari, tant per ser un coro sumament inspirat y de agradable composició, com per la irreprotxable execució qu' obtingué en las masses corals de homes y de noys y noyas.

Ab pessas com la mencionada, la obra de 'n Clavé no morirá may. Nostra coral enhorabona als autors mencionats aixis com també al mestre-director de la Societat senyor Goula (fill), que una vegada mes va demostrar ser un director pulcro y de coneixements notables, ja que 'l coro infantil, á pesar de la importancia que en *Tirant l' art* hi té, sortí ajustadíssim y ab efecte sorprendent.

Lo resto del programa entussiasmá á la numerosa concurrencia, principalment en lo poema simfónich *Los Girondins* y la grandiosa cantata *Gloria á España* que obtingué inmillorable execució.

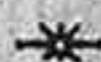
Pera 'l dia 8 del próxim Septiembre, 's prepara lo benefici del mestre-director Sr. Goula, ab programa sumament escullit.

A son degut temps ne parlarem.

Nostres distingits amichs y excelents poetas D. Francesch Ubach y Vinyeta y D. J. Baucells Prat han obtingut accésit en lo certamen literari organiat per lo «Ateneo Graciense».

Rebin tan estimats colaborsadors nostra coral enhorabona.

'Ls inglesos que van venir ab la esquadra eran despreocupats ¿oy?...

Crech que lo succehit aquí y á Figueras 'm guardarà de mentir.

Donchs, bé; 'ls inglesos *indigenas*, son mes despreocupats encare.

Y 'm guardarà de mentir l' *Inglés* del *Tranvia*, qu' ha tingut la *sans facón* de dirigir un ofici al arcalde, protestant del Nou Reglament sobre 'ls tranvias y omnibus y alegant que reglamentar aixó, no es de la incumbencia del municipi...

¡Mireu que se 'n necessita de *mandíbula* per surtir ab aquestos ciris trencats!

¿Conqué no incumbeix als ajuntaments, lo tallar abusos que poden ocasionar desgracias als seus administrats?...

¡Vaya una doctrina mes curiosa!

¡Deu ser incumbencia del moro Mussa!

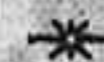

L' *Imparcial* de Madrit té un corresponsal en nostra ciutat, que val un imperi.

L' altre dia, l' home va telegrafiar al seu periódich, qu' á Barcelona s' havia armat la *gorda*. Que 'ls centinellas de Montjuich havian sigut sorpresos; que 'l teléfono havia sigut tallat y altras fantasias per aquest istil.

La sorpresa qu' aixó va causar en nostra ciutat, quan arrivá l' *Imparcial* fou gran, pero las riallas que després vingueren ho han sigut mes encare...

¿Qué no hi veu senyó *Canóns*?

¡A Badalona tenen un arcalde d' alló mes *bromista*!

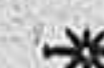
Lo primer dia de festa major, 'ls bomberos de la vila, van efectuar un simulacre d' extinció d' incendis, devant d' una numerosa concurrencia, regant ab las mangueras la fatxada d' un edifici. Quan mes atent estava 'l públich contemplant aquesta maniobra, de improvís, *obehint ordres superiors*, 'ls bomberos van girar las mangueras cap á la gent, remullant de mala manera al incautes espectadors.

Apostrofat enérgicament un de 'ls jefes de 'ls bomberos, per las victimas de la *broma*, va dir qu' havia fot alló per ordre del arcalde.

¡Vaya una manera de crearse popularitat! ¡D' aixó 'n dich mirar per lo benestar de 'ls seus administrats!

L' home, á bon segú va dirse:

—Ja que 'l temps porta caló,
de bona gana 'ls meus súbdit
pendrán un bany de... *impressió!*

Nostre company de casa, l' amich Barbany (*Pepet del Carril*), s' olvidà en lo número pròxim passat de suplicar à las personas que s' hagin cregut aludidas en los seus articlets ressenyant «*Una excursió à Santa Cristina*» (per si hagués quedat ressentida alguna d' ellas ab motiu d' haverlas mencionat sense 'l seu consentiment), que li dispensin la llibertat que 's prengé, mogut única y exclusivament per lo desitj de donar una petita mostra d' agrahiment als excursionistas de Tordera, que mereixen tota mena d' elogis per part nostra.

Si per alguna frasse mal expressada ó mal entesa, s' haguessin interpretat aquells tres articlets en altre sentit, per culpa d' algún mal intencionat, nostre company ho sentiria de debó y está disposat à demostrarho.

Y llestos.

Segóns llegim, ab 'ls trajos de *rayadillo* que s' están fent pera las tropas expedicionarias de Cuba, té lloch un monstruós negoci.

Diu que la materia *soi-disant*, teixit de *rayadillo*, qu' emplean 'ls contratistas, té tant de *rayadillo* com jo de cardenal.

Diuhon també que 'l pseudo-*rayadillo* en qüestió, es una mena de paper d'estrassa tenyit, qu' à mitj camí de Cuba s' evapora y desapareix avergonyit sens dupte de veure que l' han prés per *atri*...

Home, no mes 'ls hi faltava aixó als pobres soldats....
¡Que 'l *rayadillo* 'ls hi fes figa!

Y entre 'l *rayadillo* fals, la manutenció infernal, las pagas atrassadas y la mort sempre amatenta, estich segur de que 'ls que van à Cuba, ja no anirán al Infern si 's moren.

¡Perque ja 'l tenen en vida!

¿Qué no ho saben?

L' honorable Llántias 'ns ha donat la *lata*. ¡Ja no dimi-teix!

En altres termes *hace como que se va y... vuelve*.

¡Aixó no val! ¿Ahont son aquells propòsits? ¿Ahont es aquella dimissió?

¡Vaya una ensarronada!

Per xó no 's pensin; lo qu' es jo no me la empassava del tot aquesta *píndola*, per ben daurada que fos!...

Quan vaig veure que 'n *Dientes* no deixava anar la batuta punta en blanch, se 'm va ocorre aquell cantar que diu:

*Ayer me dijiste que hoy
y hoy me dices que mañana
y mañana me dirás
que de lo dicho no hay nada.*

Un medi nou de passar contrabando, que trobém en un periódich de Cádiz.

Procedent de Gibraltar, desembarcà en aquell port una colla de músichs, contractada per una empresa de la ciutat andalussa.

Al saltar en terra 'ls músichs, algo van trobar sospetxós 'ls carrabiners en lo *bombo*, que 's decidiren à escorfollarlo.

Y en efecte, en la panxa del *fátuo* instrument, en lloch de trobarhi lo que tenen tots ó siga ayre, van descobrirhi uns quants fardos de tabacos y sedas.

En resúm: que 'l *bombo* en qüestió, en lloch de donar

armónicas notas aquell vespre, en los teatros de Cádiz.....
va dormir à l' Aduana.

¡Está vist que ni de 'ls *bombos* pot un fiarse!

¡Quant menos 'ns podrém refiar dels empleats de correus!

Temps enrera vam dir que molt seria que 'l Sr. Nadal fos arcalde de Nadal à Sant Esteve. ¿'Ns hem equivocat de gayre?... Ara ja se sab: lo Sr. Nadal prompte deixarà de ser arcalde... efectiu. Hò será en propietat, pero no exercirà, anirà à fora en us de llicencia y segóns malas veus aquesta llicencia durará indefinidament,

Aquestas son segóns se diu, las intencions de 'n Nadal.

¡*Quare causa!*

Ningú la sab del cert, pero hi ha qui parla d' una *conjur* que ¡ni la dels *Hugonots!*

Interinament Barcelona tindrà al frente de 'ls seus *destinos* al Sr. *La Llave*. ¿Com si diguessim al Sr. *La Clau*?...

¡Tant de bó qu' aquesta *clau* aturés la *diarrea* de la caixa municipal que se 'n va sense sentirho!

Allavors si que podríam dir que Barcelona encare no ha perdut la *clau*.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dia 18 d' aquet mes)

1. P. Perico Nas-de-Mico: Anirán los epigramas. Lo altre no pot publicarse si no bé degudament firmat.—2. Esteve Durán. Premiá de Mar: Sense cap classe de dupte: vosté va resoldre 'l nostre problema, tal com lo plantejavam, y per lo tant va guanyar l' aposta; pot reclamar los 2 duros. D' avuy endevant, per' salvar aquet cas no previst, senyalarém també 'l número ab que 's degan fer las operacions.—3. Un de ca 'l Petit: Publicaré 'l problema que m'envia.—4. Rafel Noveli: Repássila; hi ha algunas incògnitas que no lligan prou bé.—5. Fidel Delfi: Insertaré una xarada.—6 J. Vidal Isart: No serveix.—7. P. de Sas: Id.—8. Macacu: Id.—9. Torruella y Tomás: Id.—10. J. Sallent: Anirá la *creu*.—11. Salvador Portas: No vá.—12. Baldiri Fius: Publicaré lo primer geroglífich.—13. Miquelet de la Escala: Insertaré la segona y la última.—14. Julio Lus: No puch servirlo.—15. Sisquet del Full: Es fluixa.—16. Cintet Torres: Anirá 'l logogrifo.—17 S. Amolap: A l' article li falta pasta. Lo demés no serveix. Fassi 'l favor de no enviar tants travalls, que tenim molt original en cartera.—18. Joan Ollés Arbós: No serveix.—19. Gonnella Poétich: Id.—20. J. M.ª Pinós: Està bé.—21. J. Bué Ventura: No m' acaba d' agradar.—22. Joseph del Avi: Es dolenta.—23. Rafel Homedes: Id.—24. H. Vilá: Id.—25. Dos tenedores: Anirá.—26. Nunci de Farrassa: Es mansa.—27. I. Malet Capcollmadit: Id.—28. Angel Práctich: Publicaré la primera xarada. Li suplico que en lo successiu en cada remesa no hi posi mes qu' un trenca-closcas, puig en tenim tants en cartera, que tant à vosté com als demés *xaradistas*, encare qu' estiguin bé no 'ls en acceptaré mes qu' un setmanalment.—29. Joseph Almacellas: No m' acaba de fer lo pes.—30. Rapevi: Id.—31. Un Constantinopolitanista: Acepto la 1.ª xarada; vegi lo que dich al company Angel Práctich.—32. Ramón Ojeda: Es massa llarga.—33. Agustí Montaner: Anirá la tarjeta.—34. R. Cortés de Falset: No puch aprofitarho.—35. Pere Salom: Acepto la primera tarjeta.—36. Manolo: Es fluix; me sembla que ja l'hi havia dit.—37. Amich dels Aucells: No m' agrada.—38. Un aprent poeta: Id.—39. Carlos d' Alfonso: Id.—40. Janet dels Alls: Id.—41. J. Ferré Gendre: Id.—42. Joan Rocavert: Id.—43. K. Novas del K. Stell: Id.—44. Joseph Gorina: Id.—45. Llibori Jas: Id.

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, Sant Ramón, 6, - BARCELONA

AB MÚSICA DE 'LS "SOBRINOS"

*Si es en el hombre un vicio
el de fumar...
tractantse d' una dona...
¡Deu nos en guart!*

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Ma primera per teixí,
dos-girada es per pescá,
lo total també 't vull di...
es un' eyna de manyá.

FIDEL DELFI

SINONIMIA

Quan per llenya 'l senyor Tot
va per la tot ó pe 'l plá,
ab una total de má
total las brancaes que pot.

S. AMOLAP.

TARJETA

LOLA SEDA Y JER

ROSAS

Formar ab las anteriors lletras de-
gudament combinadas, lo títul d' un
celebrat drama catalá.

FR. FAM Y FRET

BALDUFA NUMÉRICA

- 2 3 —Mineral.
- 1 6 —Nota musical.
- 1 2 3 4 5 6 7—Célebre escriptor.
- 3 4 1 2 7 4 —Nom de dona.
- 5 6 4 7 4 —Poble catalá.
- 4 1 2 3 —Sentiment moral.
- 3 2 5 —Una porqueria.
- 1 4 —Part del cos.
- 4 —Vocal.

RAFEL HOMEDES.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9—Nom de dona.
- 9 4 5 9 7 1 2 9—Carrer de Barña.
- 9 4 1 8 7 3 9— » »
- 9 8 6 3 4 9— » »
- 2 3 2 9 4—Per cusir.
- 9 8 4 9—Carrer de Barña.
- 8 1 4—Cosa freda.
- 7 1—Musical.
- 2—Consonant.

J. OBIS,

GEROGLIFICH COMPRIMIT

DI

P. DE REUS.

GEROGLIFICH

∴ +
P P P T T

+
D D D

sol lluna terra Marte

A. M. C.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 415

Xarada.—Lla—ma.
Xarada-anunci.—Mar—ga—ri—ta.
Sinonimia.—Sort.
Tarjeta.—Reus, París y Londres.
Geroglífich.—Per bons borregos à Car-
dedeu.